

سوالات متداول بیمه شرکت های دانش بنیان

بخش اول: بیمه تأمین اجتماعی

۱ - مفهوم بیمه در شرکت ها و انواع آن

۱ - بیمه هایی که شرکت های دانش بنیان (کارفرما) باید اخذ کنند چند نوع است؟

به طور کلی بیمه به دو بخش بیمه های اجباری و بیمه های اختیاری تقسیم می شوند. بیمه های اجباری، بیمه هایی است که از وظایف حکومت هاست و بر طبق قوانین کار وضع شده است. در کشور ما نیز بر اساس قانون کار و قانون تأمین اجتماعی این وظیفه از سمت دولت به سازمان تأمین اجتماعی محول شده و کارفرمایان را موظف به برقراری آنها برای کلیه کارکنان خود کرده است. بیمه های اختیاری نیز بیمه هایی هستند که صاحبان کارگاه و حرف گوناگون به تناسب فعالیت های خود آنها را از شرکت های عضو مجموعه بیمه مرکزی ایران اخذ می کنند. (در اصطلاح بازار به آنها بیمه بازرگانی می گویند) مانند بیمه های آتش سوزی، مسئولیت، عمر و... که توسط تمامی شرکت های بیمه ارائه می شوند.

۲ - شرکت های دانش بنیان چه زمانی به پرداخت های بیمه ای نیاز دارند و این پرداخت ها

به چند بخش تقسیم می شود؟

شرکت ها (اعم از دانش بنیان و غیر دانش بنیان) به طور کلی موظف به پرداخت حق بیمه های اجباری هستند و از آنجایی که عمده شرکت های داخل کشور عضو صندوق بیمه تأمین اجتماعی می باشند، پرداخت حق بیمه باید به این صندوق صورت گیرد.

هنگام آغاز پرداخت حق بیمه برای شرکت نیز از روزی است که شرکت به حکم قانون ثبت شده و اعلامیه آن در روزنامه رسمی کشور آمده است.

شرکت ها و کارفرمایان (حقیقی) عضو صندوق تأمین اجتماعی جدا از پرداخت حق بیمه کارکنان خود، طبق ماده ۳۸ قانون تأمین اجتماعی، موظف به پرداخت حق بیمه قراردادهای نیز می باشند. این مبلغ شامل کلیه قراردادهای شرکت (کارفرما) بوده و نحوه محاسبه و پرداخت آن بر اساس بخشنامه ۱۴ درآمد سازمان تأمین اجتماعی (و مشتقات آن) است.

۳ - اخذ کد کارگاهی و ارائه لیست بیمه کارکنان شرکت ها چگونه انجام می شود؟ فرآیند

بازرسی از کارگاه چگونه خواهد بود؟

پس از طی شدن مراحل ثبتی و اعلام مشخصات شرکت در روزنامه رسمی کشور، مدیرعامل شرکت (کارفرما) یا نماینده وی بایستی به شعبه تأمین اجتماعی محل استقرار خود مراجعه کرده و با ارائه مدارک نسبت به آغاز مراحل اخذ کد کارگاهی اقدام کند. پس از تحویل کامل مدارک و تشکیل پرونده، در حدود یک ماه آینده بازرسی سازمان تأمین اجتماعی به آدرس اعلامی کارگاه (محل کار) مراجعه کرده و صحت اظهارات، وضعیت فعالیت و تعداد پرسنل کارفرما را بررسی می کند. در صورت تأیید بازرسی و طی مراحل اداری لازم، کد کارگاهی از سوی شعبه صادر شده و کارفرما می تواند از طریق درگاه پرداخت سازمان تأمین اجتماعی نسبت به ارسال لیست کارکنان و حق بیمه ماهانه ایشان اقدام کند.

وظیفه بازرسان در وهله نخست احراز هویت کارگاه و کارفرمای کارگاه مورد بررسی است و سپس با مراجعه به مستندات و مدارک کارگاه و در صورت لزوم گفتگو با افراد شاغل در کارگاه، وضعیت اشتغال و بیمه پردازی افراد مشمول مورد بررسی قرار می گیرد و موارد در گزارش بازرسی درج می شود. اگر کارفرما و یا افراد مشمول مستنداتی دال بر ردّ نظریه بازرسی داشته باشند می توانند موارد را به سازمان تأمین اجتماعی ارائه کنند و چنانچه ادعا احراز گردد، گزارش بازرسی با رعایت مقررات قابل اصلاح خواهد بود.

۴- آیا شرکت می تواند از ابتدای اعلام ثبت خود بیمه پرداخت نکند؟

در صورتی که شرکت پس از اعلام روزنامه رسمی غیر فعال باشد، می تواند نسبت به اخذ کد کارگاهی اقدام نکند و هنگام آغاز فعالیت با مراجعه به سازمان تأمین اجتماعی با اظهار عدم فعالیت در بازه مورد نظر، اقدام به اخذ کد کارگاهی کند.

نکته قابل توجه آن است که جهت پیشگیری از جریمه های احتمالی سازمان تأمین اجتماعی و ادعای این سازمان مبنی بر انجام فعالیت در دوره مورد نظر و تبعات و جریمه های آن، مقتضی است بلافاصله پس از ثبت شرکت و اخذ روزنامه رسمی، نامه ای با مضمون زیر به همراه کپی اساسنامه و روزنامه رسمی توسط پست سفارشی به شعبه تأمین اجتماعی محل فعالیت خود ارسال و رسید پستی آن را نزد خود نگه دارید.

مضمون نامه: شرکت با مشخصات مذکور ثبت شده و در حال حاضر فعالیت یا فعالیت پرسنلی ندارد. بدیهی است در صورت آغاز فعالیت (فعالیت پرسنلی) مراتب جهت اخذ کد کارگاه متعاقباً اعلام خواهد شد.

شایان توجه است:

الف) در صورتی که شرکت فعال باشد اما پرسنل مشمول بیمه نداشته باشد (به عنوان مثال تنها خود اعضای هیئت مدیره در شرکت مشغول به کار باشند) فاقد فعالیت پرسنلی شناخته خواهد شد.

ب) در صورتی که کارفرما حقیقی باشد (شرکت نباشد) کپی پروانه کسب و مجوزهای مرتبط به آدرس شعبه تأمین اجتماعی محل ارسال پستی شود.

۵- چه میزان مهلت برای ارسال لیست ماهانه بیمه برای کارفرما وجود دارد؟

مطابق ماده ۳۹ قانون تأمین اجتماعی حق بیمه هر فرد حداکثر تا پایان ماه بعد قابلیت پرداخت خواهد داشت. لذا کارفرما در هر نوبت ارسال لیست بیمه می تواند حداکثر تا دو ماه پیش از تاریخ جاری را برای پرسنل خود بیمه منظور کند.

۶- مبلغ پرداختی حق بیمه ماهانه چقدر است و به چه شکل باید پرداخت شود؟

با توجه به اینکه عموم شرکت ها خدمات بیمه ای خود را از سازمان تأمین اجتماعی اخذ می کنند، نرخ های پرداختی و قوانین آن بر اساس قانون تأمین اجتماعی خواهد بود.

طبق ماده ۲۸ قانون تأمین اجتماعی، مبلغ حق بیمه قابل پرداخت به میزان ۳۰٪ از حقوق و مزایای (تحت پوشش) کارکنان است که ۲۳٪ از آن بر عهده کارفرما و ۷٪ مابقی بر عهده کارگر خواهد بود. دو نکته دیگر نیز در این زمینه شایان ذکر است.

الف) مطابق با ماده ۳۰ قانون تأمین اجتماعی، کارفرما موظف است سهم بیمه شده (کارگر) را نیز از پرداختی وی کسر کرده و به همراه سهم خود به حساب سازمان واریز کند. لذا در هر صورت کارفرما مسئول کلیه پرداخت ها به سازمان تأمین اجتماعی است.

ب) سقف پرداخت حقوق مشمول بیمه در سازمان تأمین اجتماعی در حال حاضر هفت برابر حداقل دستمزد مصوب شورای عالی کار می باشد. لذا سقف برداشت (کسر) مبلغ حق بیمه از حقوق کارکنان به میزان ۷٪ این مبلغ خواهد بود و مابقی مشمول پرداخت حق بیمه نخواهد بود.

۷- چند نوع بیمه نامه یا پوشش بیمه ای برای افراد وجود دارد؟

سازمان تأمین اجتماعی بنابر بر تکالیف قانونی خود موظف است پوشش بیمه ای برای کلیه اشخاصی که صاحب شغل هستند یا به نوعی در برابر دریافت دستمزد کار می کنند است و مشمول پوشش های دیگری نیز نیستند را ایجاد کند. (ماده ۴ قانون تأمین اجتماعی) در این راستا چندین نوع پوشش بیمه ای برای شرایط و مشاغل مختلف طراحی شده است.

با توجه به این نکته، جدول انواع بیمه و حق بیمه های مشمول به شرح زیر است.

اما ذکر این نکته نیز ضروری است که تنها سه نوع اول لیست زیر یعنی بیمه های اجباری، مشاغل آزاد و اختیاری با شرکت های دانش بنیان مرتبط می شوند.

به طور کلی کلیه پرسنل شرکت های دانش بنیان و حتی هیئت مدیره آنها می توانند از خدمات بیمه اجباری بهره مند شوند و در این زمینه تفاوتی میان گروه مشاغل یا سطح حقوق و دستمزد نیست. اما در صورتی که فرد در هیچ شرکتی مشغول به فعالیت نباشد (کارفرما نداشته باشد) و خودش بخواهد برای پرداخت حق بیمه اقدام کند، به شرط دارا بودن حداقل یک ماه سابقه پرداخت می تواند از بیمه اختیاری (خویش فرما) بهره مند شود.

در حالتی که فرد از ابتدا شغل آزاد داشته و بدون سابقه قبلی بخواهد حق بیمه برای خود پرداخت کند، می تواند با همان شرایط از بیمه مشاغل آزاد استفاده کند.

لذا به طور خلاصه، بیمه اختیاری حداقل یک ماه سابقه پرداخت نیاز دارد ولی مشاغل آزاد نیازی به سابقه پرداخت ندارد.

سازمان بیمه‌های عمر و حوادث

لیست انواع بیمه های تامین اجتماعی و درصد پرداخت در سال ۹۵

نوع بیمه	درصد و مبلغ بیمه شده ۳۰ روزه	درصد و مبلغ کارفرما/دولت	سنگین	دفترچه درمان	نمهدات بلند مدت			نمهدات کوتاه مدت	
					بازنسنجی	فوت	از کار افتادگی	ایام بیماری	پرویز و آرویز
اجباری	۴۵۰۰۰	۱۸۵۰۰۰	۲ درصد	دارد	دارد	دارد	دارد	دارد	دارد
مشاغل آزاد (خویش فرما)	۱۸ درصد ۱۲۶۰۰۰	---	---	سواله علی الحساب ۹۲ ۲۷۵۰۰	دارد	دارد	دارد	ندارد	ندارد
اختیاری (خویش فرما)	۲۶ درصد ۲۱۸۰۰۰	---	---	دارد	دارد	دارد	ندارد	دارد	ندارد
کارگران ساختمانی (خویش فرما)	(۱) ۸۲۰۰۰ (۲) ۷۶۰۰۰ (۳) ۷۰۰۰۰	۳۰ درصد کارگر ۳۰ درصد دولت	---	دارد	دارد	دارد	دارد (در حالت)	دارد	ندارد
قالیباکان (خویش فرما)	۷ درصد ۵۷۰۰۰	۲۰ درصد دولت	---	دارد	دارد	دارد	ندارد	دارد	ندارد
رانندگان درون شهری (تاکسی، وانت بار، مینی بوس)	۱۳/۵ درصد ۱۱۴۰۰۰	۱۳/۵ درصد دولت	---	دارد	دارد	دارد	ندارد	دارد	ندارد
رانندگان بیرون شهری (مینی بوس سواری)	۱۳/۵ درصد ۱۲۵۰۰۰	۱۳/۵ درصد دولت	حداقل دستمزد (بیشتر)	دارد	دارد	دارد	دارد	دارد	ندارد
رانندگان بیرون شهری (اتوبوس، کامیون و سنگین)	۱۳/۵ درصد ۱۴۸۰۰۰	۱۳/۵ درصد دولت	حداقل دستمزد (بیشتر)	دارد	دارد	دارد	دارد	دارد	ندارد
هنرمندان نویسندگان (خویش فرما)	۸ درصد ۶۵۰۰۰	۱۰ درصد دولت	---	دارد	دارد	دارد	ندارد	دارد	ندارد
مداخجان (خویش فرما)	۷ درصد ۵۷۰۰۰	۲۰ درصد بنیاد تحویل	---	دارد	دارد	دارد	ندارد	دارد	ندارد

روزهای حداقل دستمزد روزانه سال ۹۵	جمع دستمزد ماهانه	مزایای انگیزشی	جمع دستمزد مشمول	حق بیمه ۷٪	بیمه بیکاری ۲٪	سهم کارفرما ۲۰٪	جمع کل حق بیمه ۳۰٪
۳۱	۸,۳۹۲,۵۸۲ ریال	۱,۱۰۰,۰۰۰ ریال	۹,۴۹۲,۵۸۲ ریال	۶۶۴,۴۸۰ ریال	۲۸۴,۷۷۶ ریال	۱,۸۹۸,۲۶۸ ریال	۲,۸۴۷,۷۱۴ ریال
۳۰	۸,۱۲۱,۶۶۰ ریال	۱,۱۰۰,۰۰۰ ریال	۹,۲۲۱,۶۶۰ ریال	۶۴۵,۵۱۶ ریال	۲۷۶,۶۵۰ ریال	۱,۸۲۲,۳۲۲ ریال	۲,۷۴۴,۴۸۸ ریال

دستمزد روزانه رانندگان سال ۱۳۹۵	حق بیمه ۲۰٪	حق بیمه ۷٪	جمع دستمزد ماهانه سال ۱۳۹۵	حق بیمه ۲۰٪	حق بیمه ۷٪
دستمزد روزانه رانندگان حمل و نقل بار و مسافر بین شهری - ۳۵۱,۹۲۰ ریال	۱,۴۲۵,۳۵۷ ریال	۱,۴۲۵,۳۵۷ ریال	دستمزد روزانه کارگران ساختمانی - فرجه ۱ - ۱۰ - ۳۷۹,۱۰۰ ریال	۲۶۷,۸۶۹ ریال	۲۶۷,۸۶۹ ریال
دستمزد روزانه رانندگان مینی بوس و سواری - ۲۶۷,۸۰۰ ریال	۱,۲۰۶,۰۹۰ ریال	۱,۲۰۶,۰۹۰ ریال	دستمزد روزانه کارگران ساختمانی - فرجه ۲ - ۳۵۱,۱۲۰ ریال	۲۲۴,۲۹۲ ریال	۲۲۴,۲۹۲ ریال
دستمزد روزانه سایر رانندگان و رانندگان تاکسی، وانت بار و مینی بوس بیرون شهری - ۳۷۰,۷۲۲ ریال	۱,۰۹۶,۲۲۴ ریال	۱,۰۹۶,۲۲۴ ریال	دستمزد روزانه کارگران ساختمانی - فرجه ۳ - ۳۲۲,۸۷۰ ریال	۲۲۶,۰۰۹ ریال	۲۲۶,۰۰۹ ریال

حداقل دستمزد ماهانه سال ۹۵ - ۳۰ روز کارکرد بدون مزایای انگیزشی	۲۷۰,۲۲۲ ریال	حداقل دستمزد روزانه سال ۹۵
حداقل دستمزد ماهانه سال ۹۵ - ۳۱ روز کارکرد بدون مزایای انگیزشی	۱,۸۹۵,۰۵۴ ریال	حداقل دستمزد روزانه سال ۹۵

۸- کدام وجوه و مبالغ پرداختی مشمول کسر حق بیمه می باشد؟

طبق بند ۱ از بخش چهارم بخشنامه ۱۱/۳ جدید درآمد، کلیه وجوه پرداختی به کارکنان به استثنای موارد زیر مشمول کسر حق بیمه می باشد.

- ۱- باز خرید ایام مرخصی (در حدود مقرر در ماده ۶۴ قانون کار)
- ۲- هزینه سفر و فوق العاده مأموریت (به شرط ارائه مدارک مثبت)
- ۳- کمک هزینه عائله مندی حق اولاد- (حداکثر تا میزان قابل پرداخت طبق ماده ۸۶ قانون)
- ۴- حق همسر به کارکنان
- ۵- عیدی قانون کار و پاداش نهضت سواد آموزی
- ۶- کمک هزینه مسکن و خوار و بار در ایام بیماری
- ۷- حق شیر و حق تضمین (کسر صندوق)
- ۸- خسارات اخراج و مزایای پایان کار (حق سنوات)
- ۹- شاغلین تحت پوشش سایر صندوق های بیمه و بازنشستگی دولتی

۹- در صورت نیاز به اخذ بیمه مشاغل آزاد، شرایط آن چیست؟

صاحبان حرف و مشاغل آزاد به افرادی اطلاق میشود که با داشتن کارگر (کارفرما) یا خود به تنهایی (خویش فرما) به کار اشتغال داشته و مشمول مقررات حمایتی خاصی نباشند. لذا کلیه مشاغلی که بیمه نشده اند با تکمیل فرم درخواست و انعقاد قرارداد و پرداخت حق بیمه مقرر می توانند مشمول مقررات این نوع بیمه قرار گیرند. (طبق قانون اصلاح بند ب و تبصره ۳ ماده ۴ قانون تأمین اجتماعی) صاحبان حرف و مشاغل آزاد می توانند به صورت اختیاری در برابر تمام یا قسمتی از مزایای این قانون بیمه شوند. لذا این افراد طبق بندهای زیر (و با لحاظ کردن شرایط قانونی و طی مراحل آن) می توانند پوشش های مورد نظر خود را اخذ کنند.

الف) بیمه بازنشستگی و فوت بعد از بازنشستگی با نرخ ۱۴٪ (۱۲٪ سهم بیمه شده + ۲٪ سهم دولت)
ب) بیمه بازنشستگی و فوت قبل و بعد از بازنشستگی با نرخ ۱۶٪ (۱۴٪ سهم بیمه شده + ۲٪ سهم دولت)
ج) بیمه بازنشستگی و از کارافتادگی و فوت با نرخ ۲۰٪ (۱۸٪ سهم بیمه شده + ۲٪ سهم دولت)
علاوه بر موارد فوق پوشش درمانی نیز مطابق جدول سالانه هزینه های بیمه ای قابل خریداری و استفاده خواهد بود.

۱۰- تفاوت بیمه اختیاری با بیمه اجباری در سازمان تأمین اجتماعی چیست؟

افرادی که به دلایل مختلف نمی توانند بیمه اجباری را ادامه دهند یا کارفرما ندارند، برای اینکه سوابق این افراد بدون استفاده باقی نماند می توانند از بیمه اختیاری استفاده کنند. دفعات استفاده از بیمه اختیاری نیز شامل هیچ گونه محدودیتی نمی باشد، اما فرد متقاضی باید دارای حداقل یک ماه سابقه بیمه بوده و زیر ۵۰ سال سن داشته باشند، همچنین زنان خانه دار بالای ۴۵ سال نمی توانند بیمه اختیاری شوند.

البته در صورتی که آقایان بالای ۵۰ و خانم‌های بالای ۴۵ دارا بوده و به ازای هر سال اضافه سن یک سال سابقه بیمه داشته باشند، می‌توانند از این خدمات استفاده کنند.

بیمه اختیاری مشمول بیمه بیکاری نمی‌شود به همین دلیل از بحث غرامت دستمزد ایام بیکاری نیز بهره‌مند نمی‌شوند، اما مزایای بیمه‌های اجباری مانند بازنشستگی، از کارافتادگی، درمان (به غیر از پروتز و اروتز) و... برای ایشان وجود دارد.

۱۱ بیمه بیکاری چیست و به چه اشخاصی تعلق می‌گیرد؟

بیکار بیمه شده ای است که بدون میل و اراده خود بیکار شده و آماده به کار باشد. وی می‌تواند از مستمری بیمه بیکاری برخوردار شود اما تشخیص ارادی بودن یا غیرارادی بودن بیکاری بیمه شده، برعهده کمیته ای متشکل از نمایندگان سازمان تأمین اجتماعی و اداره کار و اموراجتماعی محل اشتغال بیمه شده است.

بیمه شده بیکار، برای دریافت مقرری بیمه بیکاری، باید حداکثر ظرف مدت ۳۰ روز از تاریخ بیکاری به شعبه تأمین اجتماعی مراجعه کرده و پرونده در سیکل اداری که بین تأمین اجتماعی و اداره کار مطرح شده و در نهایت فرد برای دریافت مقرری بیکاری معرفی خواهد شد.

شایان ذکر است، ایام استفاده از مقرری بیمه بیکاری جزو سوابق پرداخت حق بیمه کارگران به لحاظ بازنشستگی، از کارافتادگی و فوت محسوب می‌شود.

افراد مشمول این قانون بایستی:

- تبعه کشورهای خارجی نباشند
 - مستمری بگیر بازنشسته و یا از کارافتاده کلی نباشند
 - دارای حداقل ۶ ماه سابقه پرداخت حق بیمه باشند.
 - در زمره صاحبان حرف و مشاغل آزاد و بیمه شدگان اختیاری نباشند.
- مدت پرداخت مقرری بیمه بیکاری به بیمه شدگان واجد شرایط، به سابقه پرداخت حق بیمه از سوی آنان بستگی دارد. مبلغ آن نیز ۵۵ درصد میانگین حقوق سه ماهه آخر بیمه شده است که از حداقل حقوق مصوب سالانه کمتر نخواهد بود و علاوه بر آن به ازای هر یک از افراد تحت تکفل (حداکثر تا ۴ نفر) ۱۰ درصد نیز به دستمزد افزوده می‌شود.

متأهل یا متکفل	مجرد	سابقه کار
۱۲ ماه	۶ ماه	از (۶) ماه لغایت (۲۴) ماه
۱۸ ماه	۱۲ ماه	از (۲۵) ماه لغایت (۱۲۰) ماه
۲۶ ماه	۱۸ ماه	از (۱۲۱) ماه لغایت (۱۸۰) ماه
۳۶ ماه	۲۶ ماه	از (۱۸۱) ماه لغایت (۲۴۰) ماه
۵۰ ماه	۳۶ ماه	از (۲۴۱) ماه به بالا

۲ - حق بیمه قراردادهای

۱- ماده ۳۸ قانون تأمین اجتماعی و مبحث حق بیمه قراردادهای چیست؟

شرکت ها و کارفرمایان عضو سازمان تأمین اجتماعی طبق ماده ۳۸ قانون تأمین اجتماعی، علاوه بر پرداخت حق بیمه کارکنان، موظف به پرداخت حق بیمه قراردادهای نیز می باشند. این مبلغ شامل کلیه قراردادهای شرکت (کارفرما) بوده و نحوه محاسبه و پرداخت آن بر اساس بخشنامه ۱۴، ۱۴/۱، .. ، ۱۴/۹ درآمد سازمان تأمین اجتماعی است.

هدف از صدور این بخشنامه و نسخه های بعدی آن، ایجاد یکپارچگی در پرداخت های بیمه ای کارگران شاغل در فعالیت های پیمانکاری است. لذا کارفرما موظف به اطلاع رسانی قراردادهای به سازمان تأمین اجتماعی و نگهداشت بخشی از مبالغ قابل پرداخت به پیمانکار، جهت الزام پیمانکار به پرداخت حق بیمه های افراد شاغل در قرارداد و تسویه حساب با این سازمان است.

۲- پرداخت حق بیمه قرارداد شامل حال چه اشخاصی (حقیقی یا حقوقی) می شود و شامل

چند بخش است؟

به طور کلی (بر اساس بخشنامه ۱۱/۳ درآمد سازمان تأمین اجتماعی) پرداخت حق بیمه قرارداد تنها برای اشخاص حقیقی که به تنهایی موضوع قرارداد را به انجام رسانده باشند موضوعیت ندارد. لذا کلیه قراردادهای شرکت ها و اشخاصی که به صورت جمعی طرف قرارداد هستند، مشمول پرداخت حق بیمه قرارداد خواهند بود. بر اساس بخشنامه ۱۴ درآمد سازمان تأمین اجتماعی، کلیه قراردادهای به دو بخش عمرانی و غیر عمرانی تقسیم می شوند و از آنجایی که این سازمان اختیارات قانونی محاسبه و تعیین ضریب دستمزد در مشاغل و موارد خاص را دارد، اقدام به محاسبه ضرایب بیمه ای برای قراردادهای کرده است. به عنوان نمونه ضرایب بخش عمرانی ۶/۶٪ (برای بخش مکانیکی) و ۱۵/۶٪ (برای بخش غیرمکانیکی) است. این ضرایب برای بخش غیر عمرانی به ترتیب ۷/۷۸ و ۱۶/۶۷ درصد خواهد بود.

۳- چه افراد یا قراردادهایی واجد تخفیفات از پرداخت حق بیمه قراردادهای یا معاف از آن

می باشند؟

ذیل هر بخشنامه از سری بخشنامه های ۱۴ درآمد سازمان تأمین اجتماعی بخشی از صنایع و قراردادهای خاص مشمول تخفیف یا معافیت قرار گرفته اند. اما مهمترین بخش های مذکور که واجد شرایط معافیت کامل از پرداخت می باشند به شرح زیر است:

شرکت های عضو انجمن نظام صنفی رایانه (طبق مفاد بخشنامه ۱۴/۳)

شرکت های عضو انجمن مشاوران مدیریت (طبق مفاد بخشنامه ۱۴/۵)

قراردادهای پژوهشی (طبق مفاد بخشنامه ۱۴/۸)

شرکت ها و کارفرمایان صاحب کارگاه واجد شرایط ماده ۴۰ قانون رفع موانع تولید (طبق مفاد بخشنامه ۱۴/۹)

۴- برای دسترسی به کلیه بخشنامه ها و ابلاغیه های سازمان تأمین اجتماعی به کجا باید رجوع کنیم؟

کلیه بخشنامه ها، دستورات اداری و ابلاغیه های در دسترس سازمان تأمین اجتماعی در سایت معاونت فنی و درآمد این سازمان (صفحه بخشنامه ها) موجود است. به فراخور مطالب و سوالات متداول نیز در بخش پرسش و پاسخ این پایگاه نیز لینک فایل /های مرتبط قرار داده شده است.

لینک سایت سازمان تأمین اجتماعی: [\(اینجا\)](#)

لینک سایت معاونت فنی و درآمد: [\(اینجا\)](#)

لینک صفحه بخشنامه ها: [\(اینجا\)](#)

دسترسی به لینک های بالا در تاریخ ۱۳۹۵/۰۷/۲۰ میسر بوده است.

۵- فرآیند اجرای معافیت قراردادهای پژوهشی در وزارت علوم به چه شکل اجرا و دنبال می شود؟

هر شخصی که ذیل یک قرارداد پژوهشی تقاضای مفاصا حساب از سازمان تأمین اجتماعی می کند، شعبه مذکور برای وزارت علوم، تحقیقات و فناوری نامه ای می نویسد و تقاضای استعلام در مورد آن می کند. کارشناس مستقر در معاونت پژوهشی ستاد وزارتخانه صحت ادعای پژوهشی بودن یا نبودن قرارداد را بررسی کرده و پاسخ مقتضی را صادر می کند.

دانشگاه ها هم در این مورد به همین گونه اند و تفاوتی میان آنها و دیگر اشخاص حقیقی یا حقوقی نیست. منتها در سال های گذشته به علت کثرت قراردادهای پژوهشی در دانشگاه ها، وزارت علوم تفاهم نامه ای با تأمین اجتماعی امضا کرده که اگر دانشگاه مجری باشد دیگر نیازی به استعلام نیست و تأییدیه دانشگاه کافی است. اما این رویه واحد نیست و در برخی موارد شعبات استعلام مورد نظر را انجام می دهند

۶- چه شرکت ها و صنایعی مشمول ماده ۴۰ قانون رفع موانع تولید و استفاده از مزایای بخشنامه ۱۴/۹ درآمد هستند؟

تمامی شرکت های تولیدی، فنی و صنعتی و مهندسی ثابت (یعنی کارگاه ثابت دارند) مشمول این قانون هستند. برای شرکت های دانش بنیان نیز ابلاغیه ای جداگانه از سوی سازمان تأمین اجتماعی مبنی بر مشمول بودن ایشان صادر شده است.

۷- در صورتی که شرکتی دفاتر قانونی برای بازرسی تأمین اجتماعی در خصوص ماده ۴۰ قانون رفع موانع تولید ارائه ندهد، حق بیمه قرارداد او چگونه محاسبه می شود؟

از آنجایی که ماده ۴۱ قانون تأمین اجتماعی اختیار اعمال ضریب به تشخیص خود را به سازمان داده، بر اساس نظر کارشناس سازمان و بر اساس متن اجرایی قراردادهای شرکت، ضریبی به تناسب مکانیکی یا غیر مکانیکی بودن بین ۷/۷۸ تا ۱۶/۶۷ درصد منظور می کند.

۸- آیا عدم دفتر نویسی شرکتی یا عدم ارائه دفاتر به حسابرسان یا بازرسان سازمان تأمین اجتماعی تغییر در ضرایب پرداختی حق بیمه قراردادهای شرکت می دهد یا خیر؟

در صورتی که شرکت درخواست استفاده از مزایای معافیت از پرداخت مشمول بخشنامه های ۱۴/۸ یا ۱۴/۳ را داشته باشد و دفتر نویسی نیز نداشته باشد، حق بیمه به میزان ۷/۷۸٪ برای وی محاسبه می شود. اما هنگامی که قراردادهای مورد نظر در قالب های مذکور نگنجد بر اساس نظر و تشخیص کارشناس ضریبی میان ۷/۷۸ تا ۱۶/۶۷٪ برای بخش های مختلف قرارداد وضع می شود.

۹- اگر قرار داد میان دو شرکت خصوصی برقرار شود آیا باز هم به پرداخت حق بیمه قرارداد نیازی هست یا خیر؟

از آنجایی که ماده ۳۸ قانون تأمین اجتماعی برای این بخش هیچ محدودیتی تعیین نکرده و تبصره موضوعی خاصی هم ندارد، کلیه قراردادهای کشور را شامل می شود. حتی قرارداد میان دو شرکت خصوصی با هم.

۱۰- آیا برای انجام پروژه های فردی نیازی به پرداخت حق بیمه قرارداد هست یا خیر؟

با توجه به بند ۳ و ۴ از بخش چهارم بخشنامه ۱۱/۳ جدید درآمد سازمان تأمین اجتماعی (با عنوان اصلاح برخی از مقررات بازرسی از دفاتر قانونی) قراردادهای مقاطعه کاری (پیمانکاری) تک نفره که موضوع عملیات پیمان منحصراً توسط شخص مقاطعه کار (پیمانکار) به تنهایی انجام گرفته باشد، با عنایت به دادنامه شماره ۱۸۱۵ مورخ ۹۳/۱۱/۱۶ هیئت عمومی دیوان عدالت اداری، از شمول ماده ۳۸ قانون تأمین اجتماعی خارج می باشد و نیازی به پرداخت حق بیمه قرارداد و اخذ مفاصا حساب از تأمین اجتماعی نیست.

در عین حال ذیل بخش چهارم بند ۳ همین بخشنامه نوشته شده: «قراردادهایی که موضوع آن توسط یک شخص به تنهایی انجام شده و دارای تبعیت دستوری و اقتصادی باشد، قرارداد کار بوده و .. مشمول کسر حق بیمه می باشد.» که منظور از تبعیت دستوری و اقتصادی اخذ دستمزد و حقوق در ازای سفارش کاری مستمر است. به عبارت دیگر، فرد مجری نقش پیمانکار را نداشته و کارمند کارفرما محسوب شود. لذا در چنین شرایطی مبلغ پروژه به منزله حقوق مجری بوده، حق بیمه از حقوق دریافتی وی کسر شده و تابع قانون کار خواهد بود.

۱۱ - شرکتی در پارک فناوری پردیس قراردادی با ستاد پارک امضا کرده و آن را در دفتر خود در تهران انجام داده است. حق بیمه قرارداد را هم به شعبه محل دفتر خود در تهران با اسناد ارائه شده پرداخت کرده و مقاصد حساب دریافت کرده است. اما هنگامی که به پارک برای آزاد کردن ۵٪ مبلغ قرارداد خود مراجعه کرده امور مالی پارک از او مقاصد حساب از شعبه رودهن را درخواست کرده است. تکلیف چیست؟ این شرکت باید از شعبه رودهن تقاضای مقاصد حساب کند یا مقاصد حساب تهران برای او کافی است؟

در حالت کلی بر اساس قوانین تأمین اجتماعی، اینکه مقاصد حساب از کدام شعبه اخذ شود تفاوت ندارد. بر اساس بخشنامه ۹۲ درآمد سازمان تأمین اجتماعی، مقاصد حساب قرارداد بایستی از نزدیکترین شعبه به محل اجرای پروژه اخذ شود. لذا با توجه به اینکه محل اجرای پروژه پارک پردیس و زیر نظر شعبه رودهن بوده، پیمانکار نیز موظف به اخذ مقاصد حساب قرارداد از شعبه رودهن است.

در حالی که اگر شرکت مورد نظر مقاصد حساب بدهی شرکتی خود را از شعبه محل کارش اخذ کرده باشد با مقاصد حساب قرارداد متفاوت بوده و برای کارفرما وجهتی ندارد. اگر هم می خواسته مقاصد حساب قرارداد را اخذ کند که از قبل می بایست کارفرما مشخصات و تاریخ شروع پروژه را به شعبه تأمین اجتماعی نزدیک خود اعلام می کرده، لذا باز هم برای این کار باید به شعبه رودهن مراجعه شود.

در حالتی خاص، شرکت های مهندسی مشاور، بر اساس دستور العمل صادره از سوی سازمان تأمین اجتماعی می توانند کلیه مقاصد حساب قراردادهای خود را از نزدیک ترین شعبه به دفتر مرکزی خود دریافت کنند. در چنین صورتی باید مقاصد حساب دریافتی را به شعبه رودهن برده و نامه ای مبنی بر تأیید کار از آنجا اخذ کنند و جهت آزاد کردن ۵٪ مانده قرارداد، نزد کارفرما ببرند.

۱۲ - در صورتی که شرکت مجری قرارداد (پیمانکار) عضو صندوقی غیر از تأمین اجتماعی باشد (یعنی کد بیمه ای کارگاه خود را از صندوقی دیگر اخذ کرده باشد) برای پرداخت حق بیمه قرارداد چه وضعیتی خواهد داشت؟

طبق بند ۹-۳ بخش اول بخشنامه ۱۴ درآمد سازمان تأمین اجتماعی، از آنجایی که اخذ حق بیمه قرارداد، تنها موضوع ماده ۳۸ قانون تأمین اجتماعی بوده و در دیگر صندوق های بیمه ای موضوعیت ندارد، بالطبع در صورتی که کارگاه مجری عضو صندوقی غیر از تأمین اجتماعی باشد، نیازی به پرداخت این مبلغ نخواهد داشت.

اما با توجه به اینکه مطابق قانون، کارفرمایان موظف به اطلاع رسانی قراردادهای خود به شعب تأمین اجتماعی منطقه خویش هستند و بلافاصله پس از امضای قرارداد یک نسخه از آن را به شعبه محلی تأمین اجتماعی ارسال می کنند، پیمانکار می تواند با اخذ مقاصد حساب حق بیمه کارکنان خود از صندوق مذکور به شعبه تأمین اجتماعی کارفرما

مراجعه کرده و با ارائه گواهی صندوق مذکور، مبنی بر عدم وجود بدهی بیمه ای، مفاصا حساب خود جهت آزاد کردن مانده قرارداد را از شعبه دریافت کرده و به کارفرما تحویل دهد.

۱۳ - چه زمانی ممیزان سازمان تأمین اجتماعی برای حسابرسی به شرکت ها مراجعه می کنند؟

بنابر ماده ۴۷ قانون تأمین اجتماعی، سازمان تأمین اجتماعی حق حسابرسی از کلیه شرکت ها را داراست. لذا به صورت کلی حسابرسی دوره ای از شرکت ها مطابق با روند ابلاغ شده در بخشنامه ۱۱/۳ درآمد انجام خواهد شد. اما در صورتی که شرکت (کارفرما) در یکی از شرایط زیر قرارداداشته باشد برای بازرسی از دفاتر قانونی در اولویت حسابرسی قرار خواهد گرفت (طبق مفاد بند ب بخش اول بخشنامه ۱۱/۳ درآمد):

- بر اساس قرار بازرسی صادر شده از سوی هیئت های تشخیص مطالبات
- موارد ارجاعی از طریق مدیر عامل، معاونت فنی و درآمد یا اداره کل درآمد سازمان تأمین اجتماعی
- کارگاه های حائز شرایط صدور مفاصا حساب قرارداد بر اساس بازرسی (به عنوان نمونه کارگاه های مشمول بخشنامه ۱۴/۳)
- شرکت ها و موسسات در حال تسویه یا انحلال

۱۴ - فرآیند بازرسی از دفاتر شرکت ها و کارفرمایان چگونه و بر چه اساسی است؟

طبق ماده ۴۷ قانون تأمین اجتماعی، سازمان اجازه بازرسی و حسابرسی از دفاتر قانونی شرکت های عضو خود را داراست. هنگام مراجعه حسابرسان سازمان تأمین اجتماعی، بررسی ایشان بر اساس دفاتر قانونی انجام خواهد شد که بر اساس اسناد مالی موجود، عموماً در دو حوزه زیر امکان بدهکار کردن شرکت ها وجود خواهد داشت:

- برخی اسناد خرید و فروش های شرکت که حق بیمه قراردادها بر آنها مترتب می شود.
- مقایسه حق بیمه اظهار شده برای کارکنان با حقوق و مزایای پرداختی درج شده در دفاتر و در نتیجه مطالبه ما به التفاوت از کارفرما

در صورتی که طی این فرآیند بدهی ایجاد شود و کارفرما موارد را پذیرفته و کمتر از یک ماه آن را پرداخت کند مشمول جریمه نخواهد شد. ولی اگر نپذیرد و به هیئت تشخیص مطالبات و تجدید نظر ارجاع دهد، تا زمان قطعیت بدهی نیازی به پرداخت مبالغ مذکور نیست. اما از زمانی که بدهی قطعی شد ۲٪ به خسارت های تعیین شده افزوده خواهد شد و پس از آن نیز تا روز پرداخت ماهیانه ۲٪ به بدهی اضافه خواهد شد. شایان ذکر است در صورتی که کارفرما قبل از صدور اجراییه نسبت به پرداخت بدهی اقدام کند مشمول ۴۰٪ تخفیف در جریمه های متعلقه خواهد بود.

۱۵ - در صورتی که کارفرما دفاتر قانونی (دفتر نویسی) نداشته باشد حسابرسی چگونه انجام خواهد شد؟

مطابق با تذکر درج شده ذیل بند الف بخش اول بخشنامه ۱۱/۳ در آمد سازمان تأمین اجتماعی، در صورتی کارفرما دفتر قانونی نداشته یا دفاتر نانویس داشته باشد، بازرسی بر اساس سایر مدارک موجود و اختیارات قانونی سازمان (ذیل ماده ۴۰ قانون تأمین اجتماعی) انجام و محاسبه خواهد شد.

۱۶ - برخی قراردادهای شرکت های دانش بنیان موضوعات و محتوایی محرمانه، دفاعی و امنیتی دارد. آیا انتشار متون قراردادهای مذکور و در اختیار گذاشتن حسابرسان هنگام بازدید از شرکت صحیح است؟

بر اساس مواد ۲ و ۳ قانون مجازات انتشار و افشای اسناد محرمانه و سری دولتی، ماده ۲۶ قانون مجازات جرائم نیروهای مسلح و دستورالعمل های داخلی حفاظت اطلاعات نیروهای مسلح ارائه و افشای اطلاعات قراردادهای محرمانه، امنیتی و نظامی جرم محسوب و بر حسب هر یک از این قوانین محکومیت های خاصی را به دنبال خواهد داشت. لذا ارائه این گونه اطلاعات به حسابرسان ممنوعیت قانونی به همراه دارد.

۳-۱ - بیمه کارکنان و انتقال سوابق بیمه ای

۱ - در صورت نیاز به انتقال سوابق بازنشستگی بین صندوق های بیمه ای چه مسائلی باید مد نظر قرار گیرد.

در صورتی که فردی بخواهد صندوق خود را منتقل کند مصوبه ۹۲/۱۲/۲۱ ملاک عمل خواهد بود و برای سیاستگذاری و عمل در این خصوص نیازی به بررسی موارد قبلی نیست.

پیش از این ابلاغیه هر فردی باید هنگام درخواست برای انتقال صندوق خود کل مبلغ ما به التفاوت ماه اول دریافت حقوق از صندوق جدید را برای تمام دوره گذشته خود پرداخت می کرد. یعنی حق بیمه قابل انتقال از صندوق قبلی به ازای هر ماه، معادل حق بیمه ماه نخست کار در صندوق جدید بود. لذا معادل حق صندوق قبلی کل مبالغ پرداختی فرد را یکجا به صندوق جدید پرداخت می کرد، اما چون در سال های گذشته بسیاری از این مبالغ پرداخت شده بود و با توجه به تورم و افزایش سالانه حقوق ها، امروز ارزش کمی داشت، این فاصله افزایش مبالغ که طی سال ها جمع شده بود، بر عهده خود فرد قرار می گرفت. از سوی دیگر چون قوانین پرداختی صندوق های مختلف با یکدیگر تفاوت داشت، پرداخت مابه التفاوت نیز بر عهده فرد قرار می گرفت. به عنوان مثال، حق بیمه در صندوق بازنشستگی کشوری ۸/۵ درصد سهم کارمند و ۸/۵ درصد سهم کارفرما است. در صورتی که در قانون و سازمان تأمین اجتماعی سهم کارمند ۷ و کارفرما ۲۳ درصد از کل حقوق است. لذا فاصله پرداخت میان ۸/۵ و ۲۳ درصد سهم کارفرما بر عهده بیمه شده است.

مضاف بر این هر فرد تنها یک بار اجازه تغییر صندوق بازنشستگی خود را در طول مدت خدمت داشت.

با تمام این اوصاف، با مصوبه اسفند ۹۲ هیئت وزیران بسیاری از موانع مرتفع شده است. به این صورت که هنگام تقاضای فرد برای تغییر صندوق بازنشستگی، صندوق قبلی باید کل مبالغ پرداختی طی سنوات خدمت وی را به همراه سود سالانه که بانک مرکزی هر سال آن را اعلام می کند را پرداخت کند. اجبار به یک بار انتقال صندوق در طول مدت خدمت نیز حذف شده است.

نکته: سازمان تأمین اجتماعی سوابق انتقالی افراد از صندوق های دیگر را به عنوان سابقه غیر مفید تلقی کرده و منحصرأ در زمان بازنشستگی ملاک اعتبار قرا خواهد گرفت. به عبارت دیگر، اگر شما هنگام ورود به صندوق تأمین اجتماعی ۲۰ سال سابقه کار را از صندوق دیگری انتقال دهید، باید دوباره حداقل بیست سال دیگر در تأمین اجتماعی سابقه پرداخت حق بیمه ایجاد شود تا بتوانید بازنشسته شوید.

۲- آیا خدمت سربازی جزو سوابق تامین اجتماعی محسوب می شود؟

با پرداخت حق بیمه مربوطه، مدت خدمت نظام وظیفه قبل از اشتغال یا پس از اشتغال جزو سوابق بیمه شده منظور خواهد شد. (ماده ۱۴ قانون کار و ماده ۹۵ قانون تأمین اجتماعی)

در این شرایط پرداخت ۷٪ سهم کارگر بر عهده خود فرد بوده و پرداخت سهم کارفرما به عهده دولت خواهد بود.